

Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry:n kirjallinen asiantuntijalausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta (lausuntopyynnön diaarinumero: VN/24054/2023)

Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta arvonlisäverolain muuttamisesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Tapahtuma-alan suhdanne on käänntynyt

Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry näkee esityksen mm. musiikki-, kulttuurilippujen arvonlisäveron korottamiseksi musiikkialan kannalta äärimmäisen haitalliseksi ja kasvun kannalta tuhoisaksi. Tapahtumalippujen myynti on ollut nousujohteista ja ennätystahtista aina alkuvuoteen asti. On kuitenkin todettava, että euromääräinen ennätysmyynti peittää alleen sen, että tapahtumien kustannusten nousu tapahtuma-alalla on ollut hyvin voimakasta koronan jälkeen. Kustannukset ovat nousseet huomattavasti yleistä inflaatiotasoa kovempaa esimerkiksi konserttialien, äänentoiston ja kuljetuskaluston vuokrissa sekä majoituspalveluissa. Tämä on jo valmiiksi vaikuttanut alan yritysten kannattavuuteen maltillisista lippujen hintojen korotuksista huolimatta.

Arvonlisäveron korotus tulee lisäämään painetta hinnankorotuksiin myös ohjelmanmyyntialalla tai heikentämään sen kannattavuutta. Pienten ohjelmatoimistojen keskimääräinen kannattavuus (liiketusprosentti) on alle 2 %. Kannattavuuden heikentyminen ajaa todennäköisesti osan pienistä toimijoista saneeraukseen tai konkurssiin.

Keväällä 2024 on ollut nähtävissä suhdanteen muutos, ja nyttemmin taantuma on hiipinyt myös kuluttajatapahtumien kysyntään. Tapahtuma-ala on erityisen suhdanneherkkä ala ja niin kuluttaja- kuin yritysasiakkaiden ostovoiman vaihtelut heijastelevat suoraan alan myyntiin. Tällä hetkellä B2B-puolella kärsitään kysynnän hiipumisesta, joten alan työllisyys ja kasvu nojaa tavallista voimakkaammin kuluttajatapahtumien kysyntään. Alennetun arvonlisäkannan nosto hyydyttää kuluttajatapahtumien myyntiä entisestään.

Veronkorotus tulee vähentämään alan työllisyyttä ja aluetaloudellisia vaikutuksia

Yleisesti luovien alojen talous on 16,8 miljardin suuruinen (tilastovuosi. 2022, Luovat ry). Taide- ja kulttuuriala työllistää 136 000 henkilöä ja tapahtuma-ala lisäksi noin 200 000 henkilöä. Kulttuurialan osuus bruttokansantuotteesta on noin 3,1 %, eli suurempi kuin esimerkiksi maa- ja metsätaloudella yhteensä.

Tapahtumateollisuus ry:n teettämän talouspoliittisen selvityksen mukaan arvonlisäveron korotus vähentää tapahtuma-alan päätoimisten työllisten (mukaan lukien musiikki-, kulttuuri-, urheilualat) määrää 425–680 henkilötyövuoden verran. Lisäksi korotus vähentää tilapäisen työvoiman tarvetta 3 700–6 000 työpaikan verran, mikä lisää vastaavasti työllisyyspalveluiden, työttömyysturvan ja muiden etuuskien aiheuttamia julkisia menoja.

Edellä mainituissa luvuissa ei ole huomioitu sitä, että tapahtumat jättävät hyvin merkittävän osan aluetaloudellisesta vaikutuksesta tapahtuman ulkopuolelle. Tapahtuma- ja matkailuanalytiikkayritys Salmi Platform on kerännyt vuoden 2023 tapahtumista 31 000 vastausta yhteensä 66 tapahtumasta. Datan perusteella yöpyvien tapahtumakävijöiden käyttämä keskimääräinen raha on 113 euroa vuorokaudessa. Päiväkävijöiden vastaava keskimääräinen kulutus on 97 euroa (ks. ao. taulukko).

	Yöpyjät	Päiväkävijät
Keskimääräinen kulutus	113 € / vrk	97 € / vrk
Ravintoloiden osuus kulutuksesta	15,4 %	14,4 %
Ostosten osuus kulutuksesta	11,1 %	14,9 %
Polttoaineen ja julkisen liikenteen osuus kulutuksesta	14,6 %	21,2 %
Majoituksen osuus	36,6 %	-

Tapahtumien tuoma aluetaloudellinen vaikutus jakautui monien eri palveluiden ja tuotteiden kesken. Tapahtumakävijät tuovatkin merkittävän aluetaloudellisen vaikutuksen myös esimerkiksi horeca-aloille, liikennepalveluihin ja kaupan alalle.

Tapahtumakävijöistä 41 % 31 000 vastanneesta oli paikallisia ja 59 % ulkopaikkakuntalaisia. Ulkopaikkakuntalaisista 57 % yöpyi tapahtuman aikana ja loput kävivät tapahtumassa päiväseltään. Keskimääräisen yöpymisen pituus oli 2,65 vuorokautta. Aineiston yöpymiset ovat keskimäärin selvästi pidempiä kuin majoitustilastosta saatava kaikkien majoittumisten keskimääräinen viipymä 1,9 vuorokautta. Veronkorotuksen aiheuttama tapahtumakäynnin väheneminen tulee toisin sanoen heijastumaan vastaavasti myös majoitus-, ravintola- ja kaupan alalle.

Kun samaan aikaan tapahtumakävijöiden käyttämien liikenne- ja majoituspalveluiden arvonlisävero nousee vastaavasti 10 % -> 14 %, on ilmeistä, että tapahtumalippujen kysyntä tulee veronkorotusten seurauksena vähenemään merkittävästi. Kun isot veronkorotukset osuvat yhtäaikaaisesti samaan liike-ekosysteemiin kuuluviin palveluihin, aiheuttaa tämä Tapahtumateollisuus ry:n arvion mukaan työttömyyttä, koska myös rinnakkaiset toimialat, joille henkilö voisi työllistyä, kärsivät samoista veronkorotuksista.

Kustannusnousu vie jo alan yritykset ahtaalle

Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry pitää myös veronkorotusta suuruudeltaan rajuna. Yleisen arvonlisäverokannan korotusta 1,5 %-yksiköllä on pidetty isona talouspoliittisena liikkeenä. Tapahtumalippujen veronkorotus on tähän nähden lähes kolminkertainen. Tapahtumalippujen arvonlisäveron veronkanto lisääntyy huomattavasti 40 % (14 %-yks. / 10 %-yks.), ja yleisen arvonlisäveron veronkanto vastaavasti 6 % (25,5 %-yks. / 24 %-yks.). Tämän vuoksi veronkorotus on tapahtuma-alan näkökulmasta paitsi epäsuhtainen, myös kohtuuton.

Tapahtuma-ala on ollut koko kuluneen vuosikymmenen äärimmäisten mullistusten keskellä. Vuosina 2020–2022 alan toiminta oli pysähdyksissä, kun toimialalla toimivien perustuslaillista elinkeinonvapautta rajoitettiin historiallisella tavalla. Vuonna 2022 alkanut alan elpyminen johti työvoimapulaan, henkilöstön poikkeukselliseen kuormitukseen ja tuotantokustannusten huimaan nousuun. Kun yleinen inflaatio on ollut poikkeuksellisen suuri, on tapahtumien tuotantokustannukset

nousseet vielä tätäkin huomattavasti rajummin. Euroopan tasolla festivaalien tuotantokustannukset nousivat vuodesta 2022 vuoteen 2023 jopa 30 prosenttia. Jos vertailuvuodeksi otetaan 2019, on kustannusnousu ollut vielä selvästi hurjempi.

Kun samaan aikaan alalla on pyritty turvaamaan asiakkaiden paluu tapahtumien pariin koronataulun jälkeen, on kustannusnousu otettu vastaan alan kannattavuuden kustannuksella. Veronkorotus tulee viemään edellytykset maltillisilta hintojen korotuksilta, ja veronkorotus tulee arviomme mukaan siirtymään täysimääräisesti hintoihin.

Tapahtumien mukana menetetään muutakin kuin euroja

Tapahtumissa on yhteiskunnallisesti kyse paljon muustakin kuin työllisyydestä ja talouskasvusta. Tapahtumat ovat alusta ihmisten keskinäiselle kohtaamiselle ja tuottavat ihmisille arjen yläpuolelle nostattavia elämyksiä. Tapahtumat rakentavat kaupunkikuvaa, yhteisöllisyyttä ja paikallisidentiteettiä.

Kaiken edellä mainitun sosiaalisen hyvän perusta on kuitenkin taloudellisesti terveet tapahtumat, joiden hinta ei ylitä asiakkaiden kipurajaa. Veronkorotus vie lipunhintoja kohti tuota kipurajaa ja joillekin asiakkaille myös sen yli. Mikään kompensoiva toimi ei myöskään vaikuta yhtä tehokkaasti, markkinaehtoisesti ja oikeudenmukaisesti kuin alempi arvonlisäveron taso.

Alempi arvonlisäverotuksen taso, joka hallituksen esityksen mukaan näyttää huonosti kohdentuvalta verotuelta, on itse asiassa ihmisten preferenssejä kunnioittava eli markkinaehtoinen ja toimijoita keskenään oikeudenmukaisesti kohteleva tapa luoda työllisyyttä, kasvua ja tapahtumien positiivisia sosiaalisia ja yhteiskunnallisia ulkoisvaikutuksia. Siksi veronkorotuksen peruminen on tehokkain piristysruiske alan kysyntään ja tapahtumien elinvoimaisuuteen.

Lisätietoa:

Veikko Lehtola, puheenjohtaja / SOA - Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry
puheenjohtaja@ohjelmatoimistot.fi
+358 50 472 6109

Laura Haarala, toiminnanjohtaja / SOA – Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry
toiminnanjohtaja@ohjelmatoimistot.fi
+358 40 526 7260

SOA - Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit ry (jäljempänä SOA) on vuodesta 2010 toiminut yhdistys, joka edustaa suurinta osaa Suomen ohjelmatoimistoista ja sitä kautta myös suurinta osaa tällä toimivista artisteista. SOA tekee työtä parantaakseen jäsenistönsä ammattialan edellytyksiä ja mm. ylläpitää maassamme yleisesti käytössä olevia ja virallisia esiintyjämyynnin ohjelmatoimitusehtoja. Jäseniä yhdistyksellä on tällä hetkellä yli 50 yritystä.